

Socialdepartementet

Tillfälliga bestämmelser om viss smittbärarpenning med anledning av sjukdomen covid-19

1. Sammanfattning

I denna promemoria redovisas förslag till tillfälliga bestämmelser om smittbärarpenning som rör rätt till ersättning för vissa anhöriga till personer i riskgrupp. De nya bestämmelserna ska ingå i den nya förordningen som föreslogs i den nyligen remitterade promemorian Tillfälliga bestämmelser om viss sjukpenning i förebyggande syfte med anledning av sjukdomen covid-19 (S2020/04874/SF). De remissynpunkter som har inkommit gällande den nämnda förordningen hanteras nu inom Regeringskansliet och har inte behandlats i det nu aktuella förslaget.

I propositionen Extra ändringsbudget för 2020 – Åtgärder med anledning av coronaviruset (prop. 2019/20:132) föreslogs det bl.a. att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, vid extraordinära händelser i fredstid, ska kunna meddela föreskrifter om undantag från bl.a. bestämmelserna om smittbärarpenning i 46 kap. socialförsäkringsbalken, förkortad SFB, och om handläggning av ärenden i 110 kap. SFB. Riksdagen fattade den 2 april 2020 beslut om förslagen i propositionen. Den aktuella lagändringen trädde i kraft den 7 april 2020.

Med stöd av den lagändring som avses ovan föreslås nu en komplettering till den förordningen som har varit ute på remiss. Kompletteringen innebär vissa undantag från bestämmelserna om smittbärarpenning i 46 kap. SFB. Det föreslås att anhörig, som till viss del arbetar som personlig assistent till en vuxen person i en riskgrupp och i övrig del förvärvsarbetar, ska ha rätt till smittbärarpenning i de fall personen i riskgrupp får assistansersättning. Ersättningen ska också kunna lämnas till anhöriga som till viss del får

närståendepenning för vård av en vuxen person i en riskgrupp och i övrig tid förvärvsarbetar. Syftet med de tillfälliga bestämmelserna är att bidra till ett ökat skydd för de individer som löper störst risk att drabbas av ett särskilt allvarligt sjukdomsförlopp vid insjuknande i covid-19. Åtgärden genomförs för att minska risken för både de kortsiktiga och långsiktiga konsekvenserna som skulle kunna uppstå för individen och även för samhället om åtgärden inte genomförs.

Med vuxen person i riskgrupp avses en person som tillhör en, av Socialstyrelsen, angiven riskgrupp eller person som är 70 år eller äldre. Förmånen ska möjliggöra för anhöriga som vårdar eller ger stöd och service till en person i riskgrupp att tillfälligt avstå från förvärvsarbete utanför hemmet för att undvika att han eller hon smittar en person som tillhör en, av Socialstyrelsen, angiven riskgrupp. Den anhörige ska leva i hushållsgemenskap med personen i riskgrupp. För den del som ersättning lämnas krävs enligt förslaget att den anhörige inte har möjlighet att utföra sitt förvärvsarbete i hemmet och att arbetsgivaren inte kan erbjuda andra arbetsuppgifter inom ramen för anställningen eller att det i övrigt inte går att anpassa arbetsituationen så att ur smittskyddssynpunkt lämpligt avstånd kan hållas till andra för att undvika spridning av sjukdomen covid-19.

I likhet med vad som angetts i den tidigare remissen ska även smittbärrarpenningen lämnas som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån, i förhållande till ett heltidsarbete. Det föreslås även som i tidigare remiss att förordningen ska träda i kraft den 1 juli 2020 och gälla till utgången av september 2020. Förordningen föreslås dock fortfarande gälla för smittbärrarpenning som avser tid före utgången av september 2020.

Med anledning av de nya bestämmelserna i förordningen görs vissa redaktionella justeringar i förordningen som tidigare remitterats: Sakinnehållet är dock oförändrat. Vissa bestämmelser har fått ny numrering och vissa bestämmelser har anpassats genom att tillägg har gjorts i dem för att hänvisa till de nya bestämmelserna.

2. Författningsförslag

Förordning om viss förebyggande sjukpenning och viss smittbärandepening med anledning av sjukdomen covid-19

De kursiverade delarna i förordningen är de delar som är nya eller har ändrats i förhållande till förordningen i den remitterade promemorian Tillfälliga bestämmelser om viss sjukpenning i förebyggande syfte med anledning av sjukdomen covid-19 (S2020/04874/SF), se *bilagan*. De bestämmelser som är helt nya i förhållande till förordningen om viss förebyggande sjukpenning med anledning av covid-19 finns i 5–9, 14 och 16 §§. Därtill har det gjorts vissa tillägg och även följdändringar, bl.a. i form av att vissa paragrafer beteckningar.

Härigenom föreskrivs följande.

Inledande bestämmelse

1 § I denna förordning finns bestämmelser om undantag från – bestämmelserna om sjukpenning i förebyggande syfte i 27 kap. socialförsäkringsbalken, – *bestämmelserna om smittbärandepening i 46 kap. samma balk*, och – bestämmelserna om handläggning av ärenden i 110 kap. samma balk när det gäller ärenden om sjukpenning i förebyggande syfte *och smittbärandepening*.

Förordningen är meddelad med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

Rätt till viss sjukpenning i förebyggande syfte

2 § En försäkrad har rätt till sjukpenning i förebyggande syfte utöver vad som anges i 27 kap. 6 § socialförsäkringsbalken om den försäkrade helt eller delvis avstår från förvärvsarbete för att undvika att smittas av viruset som orsakar sjukdomen covid-19 med anledning av att han eller hon har

1. en aktiv cancersjukdom med pågående eller nyligen avslutad behandling för cancersjukdomen, med undantag för hormonell adjuvant behandling,
2. samtidig förekomst av mer än en av diagnoserna hjärt-kärlsjukdom (kärlkramp, hjärtsvikt, stroke), hypertoni, diabetes med komplikationer, kronisk njursjukdom och njursvikt eller kronisk leversjukdom,
3. en kronisk lungsjukdom som påverkar lungornas struktur och funktion, med undantag för astma,
4. diagnosen fetma och body mass index (BMI) 40 och däröver,

5. en neurologisk eller neuromuskulär sjukdom med påverkad funktionsnivå,
6. en intellektuell funktionsnedsättning i kombination med rörelsenedsättning (flerfunktionsnedsättning),
7. en immunbristsjukdom,
8. en ryggmärgsskada med behov av kontinuerligt andningsstöd,
9. genomgången organtransplantation, eller
10. ett resttillstånd efter en sjukdom eller sjukdom som allvarligt påverkar viss organfunktion eller genomgår behandling som kan försämra kroppens försvar mot virusinfektioner.

Som villkor för att sjukpenning enligt första stycket ska lämnas gäller att den försäkrade för den del som ersättning lämnas för inte har möjlighet att utföra sitt förvärvsarbete i hemmet och att arbetsgivaren inte kan erbjuda andra arbetsuppgifter inom ramen för anställningen eller att det i övrigt inte går att anpassa arbetssituationen så att ur smittskyddssynpunkt lämpligt avstånd kan hållas till andra för att undvika spridning av smittan covid-19.

3 § Den försäkrades arbetsförmåga ska anses nedsatt för samma tid som villkoren i 2 § andra stycket är uppfyllda.

4 § Följande bestämmelser i 27 kap. socialförsäkringsbalken ska inte tillämpas på sjukpenning som lämnas med stöd av denna förordning:

- 19 § om ersättningsnivåer,
- 20–24 §§ om förmånstiden,
- 26 § om sjukperiod, och
- 46–50 §§ om bedömningen av arbetsförmågans nedsättning.

Sjukpenning med stöd av denna förordning ska vidare lämnas utan avdrag för sådan karens som avses i 27 kap. 27 och 27 a §§ socialförsäkringsbalken. Inget avdrag för karens ska heller göras för den första dagen i en ersättningsperiod för den som betalar egenavgift och som gjort anmälan om karenstid på 1 dag enligt 27 kap. 29 § samma balk.

Rätt till viss smittbärrpenning

5 § *En försäkrad har rätt till smittbärrpenning utöver vad som anges i 46 kap. 5 § socialförsäkringsbalken om den försäkrade helt eller delvis avstår från förvärvsarbete för att undvika att han eller hon smittar en närstående, med viruset som orsakar sjukdomen covid-19, i de fall den närstående*

1. uppfyller villkoren i någon av punkterna i 2 § första stycket 1–10 eller är 70 år eller äldre, och
2. är 18 år eller äldre och är försäkrad enligt bestämmelserna i 4–7 kap. socialförsäkringsbalken.

För rätt till smittbärrpenning krävs därutöver att

1. villkoren i 2 § andra stycket är uppfyllda, och
2. den försäkrade under den kalendermånad han eller hon har avstått från förvärvsarbete enligt första stycket har arbetat som personlig assistent enligt 9 a § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade åt den närstående i minst 80 timmar och den närstående beviljats assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken, eller
3. den försäkrade under den kalendermånad han eller hon har avstått från förvärvsarbete enligt första stycket har beviljats närståendepenning enligt 47 kap. socialförsäkringsbalken för vård av den närstående.

Smittbärrpenning enligt första stycket lämnas inte till den som är personlig assistent för tid när assistansersättning inte lämnas enligt 51 kap. 5 § socialförsäkringsbalken. Sådan smittbärrpenning lämnas inte heller till en försäkrad för tid som den närstående får sluten vård vid en vårdinrättning.

6 § Med närstående enligt 5 § avses make, sambo, barn, förälder och syskon samt deras makar, sambor och barn. En sådan närstående ska leva i hushållsgemenskap med den försäkrade som avses i 5 § första och andra styckena.

7 § Smittbärrpenning enligt 5 § lämnas för den tid som den försäkrade skulle ha förvärvsarbetat utöver den tid som han eller hon arbetar som personlig assistent åt den närstående. Smittbärrpenning lämnas också för den tid som den försäkrade skulle ha förvärvsarbetat utöver den tid som han eller hon vårdar den närstående enligt 47 kap. socialförsäkringsbalken.

8 § Med smittbärare ska utöver vad som anges i 46 kap. 3 § socialförsäkringsbalken även avse sådan försäkrad som uppfyller villkoren för rätt till smittbärrpenning enligt 5 § och som är försäkrad för sjukpenning.

9 § Följande bestämmelser i 46 kap. socialförsäkringsbalken ska inte tillämpas på smittbärrpenning som lämnas med stöd av 5 §:

- 9 § om rehabiliteringsåtgärder,
- 11 § om förmånsnivåer och förvärvsarbete, och
- 15–17 §§ om den som inte är försäkrad för sjukpenning.

Gemensamma bestämmelser

10 § Rätten till sjukpenning enligt 2 § och smittbärrpenning enligt 5 § upphör när Folkhälsomyndigheten i beslut har bedömt att risken för spridning av sjukdomen covid-19 i samhället uppgår till risknivå 3 eller en lägre nivå.

11 § Ersättning som har beviljats enligt 2 och 5 §§ lämnas med högst

- 804 kronor per dag för hel förmån,
- 603 kronor per dag vid tre fjärdedels förmån,
- 402 kronor per dag vid halv förmån, och
- 201 kronor per dag vid en fjärdedels förmån.

Vid beräkningen av sjukpenningens och smittbärrpenningens storlek ska hel förmån motsvara ett heltidsarbete.

12 § Ersättning som har beviljats enligt 2 och 5 §§ lämnas för sju dagar per vecka. För rätt till ersättning krävs inte att den försäkrade har en sjukpenninggrundande inkomst. Ersättningen lämnas för högst 90 kalenderdagar.

Samordning med andra förmåner

13 § Om sjukpenning enligt 27 och 28 a kap. socialförsäkringsbalken har beviljats lämnas inte sjukpenning enligt 2 § för samma tid.

14 § Om smittbärrpenning enligt 46 kap. socialförsäkringsbalken har beviljats lämnas inte smittbärrpenning enligt 5 § för samma tid.

Handläggning av ärenden

15 § I en ansökan om sjukpenning enligt 2 § ska sökanden genom ett läkarintyg visa att han eller hon uppfyller villkoren i någon av punkterna i 2 § första stycket 1–10.

I en ansökan ska sökanden även lämna uppgifter om att han eller hon inte har möjlighet att utföra sitt förvärvsarbete i hemmet och att arbetsgivaren inte kan erbjuda andra arbetsuppgifter inom ramen för anställningen eller att det i övrigt inte går att anpassa arbetssituationen så att ett ur smittskyddssynpunkt lämpligt avstånd kan hållas till andra för att undvika spridning av sjukdomen covid-19. Uppgifterna ska lämnas på heder och samvete.

16 § I en ansökan om smittbärrpenning enligt 5 § ska sökanden genom ett läkarintyg eller läkarutlåtande visa att närstående, som inte fyllt 70 år, uppfyller villkoren i någon av punkterna i 2 § första stycket 1–10.

I en ansökan ska sökanden även lämna uppgifter om att han eller hon inte har möjlighet att utföra sitt förvärvsarbete i hemmet och att arbetsgivaren inte kan erbjuda andra arbetsuppgifter inom ramen för anställningen eller att det i övrigt inte går att anpassa arbetsituationen så att ett ur smittskydds synpunkt lämpligt avstånd kan hållas till andra för att undvika spridning av sjukdomen covid-19. Av ansökan ska det också framgå att den närstående är 18 år eller äldre samt att vård skett i enlighet med 5 § tredje stycket. Uppgifterna ska lämnas på heder och samvete.

Bemyndiganden

17 § Försäkringskassan får meddela föreskrifter om verkställighet av denna förordning.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2020.
 2. Förordningen upphör att gälla vid utgången av september 2020.
 3. Den upphävda förordningen gäller dock fortfarande för sjukpenning i förebyggande syfte och *smittbärrpenning* som avser tid före utgången av september 2020.

3. Viss smittbärrpenning med anledning av sjukdomen covid-19

I denna promemoria redovisas de förslag till nya bestämmelser om smittbärrpenning som ska ingå i en tillfällig förordning, som tidigare har remitterats i promemorian Tillfälliga bestämmelser om viss sjukpenning i förebyggande syfte med anledning av sjukdomen covid-19 (S2020/04874/SF).

I den föreslagna förordningen föreslås vissa undantag från bestämmelserna om smittbärrpenning i 46 kap. SFB. Det föreslås att smittbärrpenning i vissa fall ska kunna lämnas till en anhörig som till viss del arbetar som personlig assistent till en person i riskgrupp som får assistansersättning och som övrig tid förvärvsarbetar. Ersättningen ska också kunna lämnas till anhöriga som till viss del får närståendepenning för vård av person i riskgrupp och som i övrig tid förvärvsarbetar. Med en person i riskgrupp avses en person som tillhör en, av Socialstyrelsen, angiven riskgrupp i 2 § första stycket 1–10 i förordningen eller en person som är 70 år eller äldre. Syftet med förmånen är att möjliggöra för den anhörige, som vårdar eller ger stöd och service till en person i riskgrupp, att tillfälligt avstå från förvärvsarbete utanför hemmet för att undvika att han eller hon smittar en person som tillhör en, av Socialstyrelsen, angiven riskgrupp. Den anhörige ska leva i hushållsgemenskap med personen i riskgrupp. För den del som ersättning lämnas för krävs enligt förslaget att den anhörige inte har möjlighet att utföra sitt förvärvsarbete i hemmet och att arbetsgivaren inte kan erbjuda andra arbetsuppgifter inom ramen för anställningen eller att det i övrigt inte går att anpassa arbetssituationen så att ett ur smittskyddssynpunkt lämpligt avstånd kan hållas till andra för att undvika spridning av sjukdomen covid-19.

3.1 Smittbärrpenning

Smittbärrersättning kan enligt nuvarande regler i 46 kap. socialförsäkringsbalken lämnas till en smittbärrare i samband med åtgärder för smittskydd eller skydd för livsmedel. Smittbärrersättning lämnas i form av smittbärrpenning och resekostnadsersättning. De nuvarande bestämmelserna innebär att smittbärrpenning betalas ut till den som kan arbeta, men inte får göra det på grund av risken för att smitta andra. Syftet med denna ersättningsform är att skydda samhället från en person som bär på en smittsam sjukdom.

I en situation där det finns hög risk för spridning av covid-19 finns det behov av att utvidga personkretsen för smittbärarsättning för att skydda dem som löper störst risk att drabbas av ett särskilt allvarligt sjukdomsförlopp vid insjuknande i covid-19. Skyddsintressena för smittbärarpennning enligt nuvarande reglering och för den aktuella utvidgningen av ersättningsrätten skiljer sig åt. Syftet med smittbärarpennning som den ser ut idag är att skydda samhället från smitta genom att smittbäraren avstår från arbete.

Det finns behov av att utvidga regleringen så att vissa anhöriga ges möjlighet att beviljas smittbärarpennning för att skydda individer i de angivna riskgrupperna från covid-19. För att smittbärarpennningen ska omfatta vissa anhöriga till individer som tillhör en, av Socialstyrelsen, angiven riskgrupp eller som har fyllt 70 år måste definitionen av smittbärare utvidgas.

3.2 Rätt till viss smittbärarpennning

Rätt till ersättning föreslås ges till anhöriga som delvis är personliga assistenter till en person i riskgrupp som får assistansersättning eller delvis får närståendepenning för vård av en person i riskgrupp och som övrig tid förvärvsarbetar utanför hemmet. I förordningen benämns denna grupp som den försäkrade. Med person i riskgrupp avses en person som tillhör en, av Socialstyrelsen, angiven riskgrupp enligt 2 § första stycket 1–10 i förordningen eller en person som är 70 år eller äldre. I förordningen benämns denna grupp som den närstående. Förslaget gäller anhörig som är försäkrad för smittbärarsättning och sjukpenning, d.v.s. är att anse som sådana smittbärare som avses i 46 kap. 3 § SFB, arbetar i Sverige och avstår från sitt förvärvsarbete. Bestämmelsen omfattar således personer som har en anställning eller är egenföretagare.

Det krävs att den anhörige är personlig assistent enligt 9 a § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade åt en person i riskgrupp och att den personen i riskgrupp har beviljats assistansersättning enligt 51 kap. SFB. Den anhörige ska ha arbetat som personlig assistent åt en person i riskgrupp i minst 80 timmar under den månad som ansökan avser. Rätten till förmånen omfattar även anhöriga beviljats närståendepenning enligt 47 kap. SFB för vård av en person i riskgrupp. Den anhörige och personen i riskgrupp leva i hushållsgemenskap. Detta innebär att den anhörige och personen i riskgrupp ska vara sammanboende. Folkbokföringen kan vara vägledande för bedömningen om personerna är sammanboende.

De anhöriga förmodas i sina roller som personliga assistenter eller vårdare ha svårt att undvika närkontakt med personer i riskgrupp på grund av det behov av stöd och service dessa har. Förslaget är att anhöriga till personer i riskgrupp som har beviljats mer än 20 timmar assistans per vecka och som får statlig assistansersättning ska omfattas. Detsamma gäller anhöriga som delvis får närståendepenning för att vårda en person i riskgrupp och övrig tid förvärvsarbetar utanför hemmet.

Vidare krävs att den anhörige för den del som ersättning lämnas för inte har möjlighet att utföra sitt förvärvsarbete i hemmet och att arbetsgivaren inte kan erbjuda andra arbetsuppgifter inom ramen för anställningen eller att det i övrigt inte går att anpassa arbetssituationen så att ett ur smittskyddssynpunkt lämpligt avstånd kan hållas till andra för att undvika spridning av sjukdomen covid-19.

Det föreslås att smittbärrpenning inte ska lämnas till anhörig för tid som personen i riskgrupp får vård vid en sluten vårdinrättning. Detta innebär att smittbärrpenning inte lämnas för den tid som personen i riskgrupp t.ex. är inlagd på ett sjukhus eller får vård eller omsorg vid boende inom äldreomsorgen eller ett korttidsboende eftersom det då finns personal på plats som kan tillgodose de behov av vård eller stöd och service som personen i riskgrupp har. I dessa fall kan dock den anhörige fortfarande ha rätt till närståendepenning enligt 47 kap. SFB.

Syftet med rätten till ersättning är således att minska risken för smittspridning till vissa personer i angivna riskgrupper och till personer som är 70 år eller äldre. Risken för smitta minskas genom att anhöriga som inte kan undvika närkontakt med personer i riskgrupp ges möjlighet att tillfälligt avstå från förvärvsarbete i de fall de inte har möjlighet att utföra sitt förvärvsarbete i hemmet och där arbetsgivaren inte kan erbjuda andra arbetsuppgifter inom ramen för anställningen eller det i övrigt inte går att anpassa arbetssituationen så att ett ur smittskyddssynpunkt lämpligt avstånd kan hållas till andra för att undvika spridning av sjukdomen covid-19.

Regleringen föreslås i 5–9 §§ den föreslagna förordningen.

3.3 Villkoren om förvärvsarbete i hemmet, anpassade arbetsuppgifter och arbetssituation

Enligt Folkhälsomyndigheten är en avgörande faktor för smittspridningen av det virus som orsakar covid-19 avståndet mellan personer och tiden de fysiskt vistas nära varandra. Av Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2020:12) om allas ansvar att förhindra smitta av covid-19 m.m. följer att alla verksamheter i Sverige såsom statliga myndigheter, företag, kommuner, kommunala verksamheter, regioner, föreningar och religiösa samfund ska utifrån rekommendationer från Folkhälsomyndigheten och smittskyddsläkare säkerställa att de vidtar lämpliga åtgärder för att undvika smittspridning av covid-19. När det gäller arbetsplatser bör arbetsgivare, för att undvika spridning av covid-19, se till att personal, om det är möjligt:

- håller avstånd till varandra,
- regelbundet kan tvätta sina händer med tvål och vatten eller annars använda handsprit,
- arbetar hemifrån,
- undviker onödiga resor i arbetet, och
- kan anpassa sina arbetstider för att undvika att resa i rusningstid.

Arbetsgivaren har det yttersta arbetsmiljöansvaret och ska bland annat genom att anpassa arbetsförhållandena eller vidta andra lämpliga åtgärder ta hänsyn till arbetstagarens särskilda förutsättningar för arbetet. Vid arbetets planläggning och anordnande ska det beaktas att människors förutsättningar att utföra arbetsuppgifter är olika. Det följer exempelvis av arbetsmiljölagen (1977:1160) och arbetsmiljörättsliga föreskrifter.

För rätt till ersättning enligt den nu föreslagna förordningen föreslås det uppställas krav på att den anhörige för den del som ersättning lämnas för inte har möjlighet att utföra sitt förvärvsarbete i hemmet. Om den anhörige till viss del kan utföra sitt förvärvsarbete i hemmet ska inte ersättning lämnas för den delen. Vidare föreslås det ställas krav på att arbetsgivaren inom sin arbetsledningsrätt inte kan erbjuda den anhörige andra arbetsuppgifter inom ramen för anställningen. Kravet innebär att den anhörige, om möjligt, ska ha erbjudits andra arbetsuppgifter i syfte att undvika nära kontakt med andra personer. Därtill ställs krav på att arbetssituationen inte i övrigt har kunnat anpassas så att ett avstånd till andra som är lämpligt ur smittskyddssynpunkt kan hållas för att undvika sjukdomen covid-19. I de fall där det inte har varit

möjligt att anpassa arbetsuppgifter eller där arbetssituationen i övrigt inte är anpassad så att avstånd kan hållas till andra ska det finnas rätt till ersättning enligt förordningen.

Regleringen föreslås i 5 § den nya förordningen. I 5 § hänvisas till 2 § andra stycket där villkoren framgår.

3.4 När rätten till smittbärrpenning upphör

Det föreslås att smittbärrpenning lämnas så länge risken för smittspridningen i samhället är på nivå 4 eller nivå 5. Folkhälsomyndigheten gör fortlöpande riskbedömningar av smittspridningen. När nivån för smittspridning sänks eller höjs fattar myndigheten ett beslut om det. Det föreslås att utbetalningen av smittbärrpenning till den utvidgade kretsen lämnas till och med den dag då Folkhälsomyndigheten har beslutat om att nivån på den femgradiga skalan sänks till 3 eller lägre.

Regleringen föreslås införas genom ett tillägg i 10 §, i förhållande till förslaget i promemorian Tillfälliga bestämmelser om förebyggande sjukpenning med anledning av sjukdomen covid-19. Den paragrafen får också en ny beteckning.

3.5 Ersättningens storlek

Smittbärrpenning för den utvidgade kretsen föreslås lämnas som hel, tre fjärdedels, halv eller en fjärdedels förmån, i förhållande till ett heltidsarbete. Det föreslås ett schablonbelopp om högst 804 kronor per dag för hel förmån.

Det finns krav på att en person ska vara försäkrad för sjukpenning i enlighet med 6 kap. 6 § SFB i motsats till nuvarande bestämmelser om smittbärrpenning. Det finns däremot inget krav på att en försäkrad ska ha en fastställd sjukpenninggrundande inkomst för att få smittbärrpenning enligt den nu föreslagna förordningen. Det föreslås vidare en begränsning på 90 dagar under vilken ersättningen kan lämnas ut.

Regleringen föreslås införas genom ett tillägg i 11 och 12 §§, i förhållande till förslaget i promemorian Tillfälliga bestämmelser om förebyggande sjukpenning med anledning av sjukdomen covid-19. Paragraferna får också nya beteckningar.

3.6 Ansökan om viss smittbärrpenning

Det föreslås att den anhörige ska genom ett läkarintyg eller läkarutlåtande styrka att personen tillhör någon av de i 2 § första stycket angivna riskgrupperna. Eftersom krav finns på att personen ska ha ett assistansbehov enligt 51 kap. SFB och vara svårt sjuk i enlighet med bestämmelserna om närståendepenning 47 kap. SFB, torde dock i de flesta fallen redan Försäkringskassan ha tillräcklig utredningen som visar att personen tillhör sådan riskgrupp.

I en ansökan ska den anhörige även lämna uppgifter om att han eller hon inte har möjlighet att utföra sitt förvärvsarbete i hemmet och att arbetsgivaren inte kan erbjuda andra arbetsuppgifter inom ramen för anställningen eller att det i övrigt inte går att anpassa arbetssituationen så att ur smittskyddssynpunkt lämpligt avstånd kan hållas till andra för att undvika spridning av sjukdomen covid-19. Av ansökan ska det också framgå att personen i riskgrupp är 18 år eller äldre samt att vård eller stöd och service skett i enlighet med 5 § tredje stycket. Uppgifterna ska lämnas på heder och samvete.

Vid ändrade förhållanden som påverkar rätten till ersättning åligger det den anhörige att meddela detta till Försäkringskassan enligt 110 kap. 46 § SFB. Det skulle t.ex. kunna röra sig om att det blir möjligt för den anhörige att utföra sitt förvärvsarbete i hemmet, att arbetsgivaren kan erbjuda andra arbetsuppgifter inom ramen för anställningen eller att det i övrigt går att anpassa arbetssituationen så att ur smittskyddssynpunkt lämpligt avstånd kan hållas till andra för att undvika spridning av smittan covid-19. När det behövs för bedömningen av frågan om ersättning eller i övrigt för tillämpningen av denna och andra förmåner i socialförsäkringsbalken får Försäkringskassan bland annat göra förfrågan hos den anhöriges arbetsgivare (110 kap. 14 § SFB).

Regleringen föreslås i 16 § den nya förordningen.

3.7 Verkställighetsföreskrifter

Försäkringskassan bör ges rätt att meddela de föreskrifter som behövs för verkställigheten av den nya förordningen. Verkställighetsföreskrifterna ska dock inte tillföra något väsentligt nytt i sak. Däremot kan de tillföra vad som behövs för att förordningen ska kunna tillämpas i praktiken, som t.ex. själva utformningen av ansökan om smittbärrpenning. Regleringen föreslås i 17 §

den nya förordningen. Paragrafen får en ny beteckning i förhållande till förslaget i promemorian Tillfälliga bestämmelser om förebyggande sjukpenning med anledning av sjukdomen covid-19.

4. Behandling av personuppgifter och sekretess

Behandling av personuppgifter

Den föreslagna förordningen innebär att Försäkringskassan kommer att behandla personuppgifter och även sådana känsliga personuppgifter som rör hälsa i samband med handläggning av ansökningar om smittbärrpenning. Sådan behandling sker redan inom myndighetens kärnverksamhet.

Myndigheten måste ha lagligt stöd för behandlingen av de personuppgifter som förekommer i hanteringen av ansökningar om smittbärrpenning enligt den nu föreslagna förordningen. Bestämmelser om behandling av personuppgifter finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2016/679 av den 27 april 2016 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning), här benämnd EU:s dataskyddsförordning.

Enligt EU:s dataskyddsförordning är behandlingen av personuppgifter laglig bl.a. om behandlingen är nödvändig för att fullgöra en rättslig förpliktelse som åvilar den personuppgiftsansvarige (artikel 6.1 c) eller om behandlingen är nödvändig för att utföra en uppgift av allmänt intresse eller som ett led i den personuppgiftsansvariges myndighetsutövning (artikel 6.1 e). Den grund för behandlingen som avses i artikel 6.1 c och e ska enligt artikel 6.3 fastställas i enlighet med unionsrätten eller en medlemsstats nationella rätt som den personuppgiftsansvarige omfattas av. För behandling som grundar sig på artikel 6.1 c ska syftet med behandlingen fastställas i den rättsliga grunden. Unionsrätten eller den nationella rätten ska uppfylla ett mål av allmänt intresse och vara proportionell mot det legitima mål som eftersträvas.

Utöver att laglig behandling av personuppgifter endast kan ske om behandlingen är förenlig med något av de villkor som uppställs i artikel 6, måste all behandling även uppfylla förordningens principer enligt artikel 5, exempelvis att uppgifterna behandlas på ett lagligt, korrekt och öppet sätt i förhållande till den registrerade samt att de samlas in för särskilda, uttryckligt

angivna och berättigade ändamål och inte senare behandlas på ett sätt som är oförenligt med dessa ändamål.

Av artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning framgår att behandling av personuppgifter som avslöjar bl.a. uppgifter om hälsa ska vara förbjuden. Huvudregeln i artikel 9.1 i EU:s dataskyddsförordning kompletteras med ett antal undantag i artikel 9.2, som anger att förbudet i artikel 9.1 inte ska tillämpas i vissa fall. Ett undantag finns i artikel 9.2 g och avser behandling av känsliga personuppgifter som är nödvändig av hänsyn till ett viktigt allmänt intresse, på grundval av unionsrätten eller medlemsstaternas nationella rätt, vilken ska stå i proportion till det eftersträvade syftet, vara förenligt med det väsentliga innehållet i rätten till dataskydd och innehålla bestämmelser om lämpliga och särskilda åtgärder för att säkerställa den registrerades grundläggande rättigheter och intressen.

För personuppgiftsbehandling i Försäkringskassans kärnverksamhet finns en reglering som kompletterar EU:s dataskyddsförordning bl.a. genom bestämmelser om tillåtna ändamål i 114 kap. socialförsäkringsbalken (förkortad SFB). De bestämmelser som tillåter behandling av personuppgifter och känsliga personuppgifter inom tillämpningsområdet för 114 kap. SFB har ansetts förenliga med EU:s dataskyddsförordning (se prop. 2017/18: 171 s. 76 f. och s. 111 f.).

I 114 kap. SFB uppställs krav på att behandlingen ska ske i enlighet med de i bestämmelsen angivna ändamålen. Ett sådant ändamål är det som 114 kap. 7 § 4 SFB anger om att Försäkringskassan i sin verksamhet får behandla personuppgifter om det är nödvändigt för att handlägga ärenden. I 114 kap. 8 och 9 §§ SFB regleras i vilka fall Försäkringskassan kan lämna ut uppgifter.

Av 114 kap. 11 § SFB framgår att känsliga personuppgifter får behandlas om uppgifterna lämnats till en myndighet inom socialförsäkringens administration i ett ärende eller är nödvändiga för handläggning av ett ärende. Känsliga personuppgifter får vidare behandlas för något av de ändamål som anges i 114 kap. 7 § första stycket 1, 8 och 9 §§ SFB om det är nödvändigt med hänsyn till ändamålet.

Enligt 114 kap. 14 § SFB får behandling av personuppgifter i Försäkringskassans socialförsäkringsdatabas endast ske av sådana personuppgifter som avser personer som omfattas eller har omfattats av verksamhet enligt de ändamål som anges i 7 §, eller personer om vilka uppgifter på annat sätt

behövs för handläggningen av ett ärende. Vidare följer det av 114 kap. 15 § SFB att för de ändamål som anges i 7–10 §§ får, med beaktande av de begränsningar som följer av 7 och 14 §§, identifierings- och adressuppgifter behandlas i socialförsäkringsdatabasen. Av 114 kap. 16 § SFB följer att uppgifter i en handling som kommit in i ett ärende behandlas i socialförsäkringsdatabasen även om de utgör känsliga personuppgifter. Sådana uppgifter i en handling som upprättats i ett ärende får behandlas i socialförsäkringsdatabasen, om uppgifterna är nödvändiga för ärendets handläggning.

Behandling av personuppgifter med anledning av den föreslagna förordningen kommer att behöva ske i samband med Försäkringskassans hantering av ansökningar i myndighetens socialförsäkringsdatabas och i handläggningen av varje enskilt ärende om ansökan om smittbärrpenning. Syftet med hanteringen är att bedöma rätten till smittbärrpenning och betala ut förmånen. Detta kommer att ske inom Försäkringskassans kärnverksamhet. Den behandling av personuppgifter som blir aktuell med anledning av den nu föreslagna förordningen sker redan inom myndighetens kärnverksamhet. De uppgifter som kan bli aktuella för Försäkringskassan att behandla, med anledning av den föreslagna förordningen, är sådana som identifierar sökanden för förmånen, t.ex. personnummer, namn och kontaktuppgifter. Behandlingen av sådana personuppgifter är nödvändig för att myndigheten ska kunna fullfölja sina uppgifter enligt den föreslagna förordningen, dvs. handläggning av ärenden om ansökan om smittbärrpenning. Det bedöms därför att behandlingen av de aktuella personuppgifterna har stöd i bestämmelserna i 114 kap. 7 § 4, 14 och 15 §§ SFB.

Det kommer därtill att finnas behov av att behandla känsliga personuppgifter som sjukdomar, hälsotillstånd och diagnoser. Denna behandling kommer att ske inom Försäkringskassans kärnverksamhet och sker redan inom densamma. Sådan behandling är nödvändig för att myndigheten ska kunna fullfölja sina uppgifter enligt den föreslagna förordningen att handlägga ärenden om ansökan om smittbärrpenning. Behandlingen är därmed nödvändig för att myndigheten ska kunna fullgöra en rättslig förpliktelse och utföra en uppgift av allmänt intresse. Behandlingen är även nödvändig som ett led i myndighetsutövningen. Det bedöms att behandlingen av känsliga personuppgifter får stöd av 114 kap. 11 och 16 §§ SFB. Mot den bakgrunden bedöms det heller inte att finnas behov

av särskild reglering utöver den reglering som redan finns 114 kap SFB. Behandlingen av känsliga personuppgifterna kan dock medföra vissa risker för intrång i den personliga integriteten. Detta hanteras genom att uppgifter om personliga förhållanden omfattas av sekretess enligt 28 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL.

Myndigheten kan även komma att behöva lämna ut personuppgifter till andra myndigheter, till exempel Skatteverket, CSN, Pensionsmyndigheten, Statens tjänstepensionsverk, domstolar och kommuner. Även känsliga personuppgifter som sjukdomar, hälsotillstånd och diagnoser kan komma att lämnas ut till berörda myndigheter. När det gäller utlämnade av personuppgifter och känsliga sådana bedöms bestämmelserna i 114 kap. 8 och 9 §§ SFB ge stöd för utlämnande.

Syftet med den föreslagna förmånen är att bidra till ett ökat skydd för vissa av de individer som löper störst risk att drabbas av ett särskilt allvarligt sjukdomsförlopp vid insjuknande i covid-19. För att uppnå detta syfte ska Försäkringskassan inom sin förmånsverksamhet hantera ansökningar om smittbärrpenning och därmed behandla personuppgifter. Behandlingen av personuppgifter och särskilt känsliga sådana medför vissa risker för intrång i den personliga integriteten. Detta hanteras genom att uppgifter om personliga förhållanden omfattas av sekretess enligt 28 kap. 1 § OSL. Med hänsyn till detta bedöms det inte finnas ett behov av att införa reglering om ytterligare skyddsåtgärder för att ytterligare begränsa riskerna. Omfattningen av den personuppgiftsbehandling som den nu föreslagna förordningen föranleder bedöms vara begränsad till en viss grupp individer. Några mindre integritetskänsliga alternativ än att Försäkringskassan i sin förmånsverksamhet hanterar ansökningar om sådan smittbärrpenning som föreslås i förordningen, vilket kräver personuppgiftsbehandling, bedöms inte finnas för att uppnå det avsedda ändamålet. Mot denna bakgrund anses det att personuppgiftsbehandlingen och de intrång i den personliga integriteten som den medför står i rimlig proportion till den nytta som behandlingen innebär. Den nu föreslagna regleringen bedöms därför vara proportionerlig.

Sekretess

Med anledning av den föreslagna förordningen kommer Försäkringskassan att ta emot ansökningar som innehåller integritetskänsliga uppgifter om enskildas hälsotillstånd eller andra personliga förhållanden. Sådana uppgifter kan även förekomma i t.ex. läkarintyg eller läkarutlåtanden. Det kan röra sig

om uppgifter om arbetsförmåga, adress, ekonomi och hälsotillstånd. Sådana uppgifter bör omfattas av sekretess hos Försäkringskassan. Det bedöms att bestämmelsen i 28 kap. 1 § 1 OSL är tillämplig på de uppgifter som förekommer i hanteringen av ärenden om smittbärrapenning med anledning av den nu föreslagna förordningen.

5. Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

I den tidigare remitterade föreslagna förordningen har det föreslagits att förordningen ska träda i kraft den 1 juli 2020. Mot bakgrund av spridningen av covid-19 i samhället är det angeläget med ett ökat skydd för de individer som löper störst risk att drabbas av ett särskilt allvarligt sjukdomsförlopp vid insjuknande i covid-19. I förordningen föreslås det därför ett sådant skydd. Förordningen bör därför träda i kraft så snart som möjligt. Den bör kunna träda i kraft den 1 juli 2020. Förordningen föreslås gälla en viss tid och upphöra gälla vid utgången av september 2020. Den upphävda förordningen föreslås dock fortfarande gälla för ersättningsanspråk som avser tid före utgången av september 2020.

Bestämmelserna om smittbärrapenning enligt den föreslagna förordningen föreslås tillämpas från och med ikraftträdandet.

6. Konsekvenser

Den nya förordning som föreslås syftar till att bidra till ett ökat skydd för de individer som löper störst risk att drabbas av ett särskilt allvarligt sjukdomsförlopp vid insjuknande i covid-19. Åtgärden genomförs för att minska risken för både de kortsiktiga och långsiktiga konsekvenser som skulle kunna uppstå för individen och även för samhället om åtgärderna inte genomförs.

De förslag som lämnas i förordningen är av tillfällig karaktär. Bedömningen är att åtgärderna i huvudsak har positiva konsekvenser för individen men eventuellt betydande, om än inte varaktiga, konsekvenser för samhället. Effekterna är dock svåra att bedöma eftersom det saknas erfarenhet av liknande åtgärder. Åtgärderna har effekt på statens budget.

6.1 Konsekvenser för statens budget

Undantaget från 46 kap. socialförsäkringsbalken i den föreslagna förordningen innebär att antalet situationer som i dag kan ge rätt till smittbärrapenning utökas, vilket innebär ökade utgifter för staten. Storleken på utgiftsökningen är behäftad med stor osäkerhet. Det är svårt att exakt

bedöma hur stora grupper av individer som kan komma att bli berörda. Det är också svårt att bedöma hur stor andel av dessa som har möjlighet att tillfälligt arbeta hemifrån, där arbetsgivaren kan erbjuda andra arbetsuppgifter inom ramen för anställningen eller det i övrigt går att anpassa arbetssituationen så att ett ur smittskyddssynpunkt lämpligt avstånd kan hållas till andra för att undvika spridning av sjukdomen covid-19.

6.2 Försäkringskassan

Den rådande situationen med pandemin och snabbt vidtagna reformåtgärder med anledning av denna har skapat en ansträngd situation på Försäkringskassan. De ändringar som nu föreslås innebär ytterligare administrativa och ekonomiska konsekvenser för myndigheten. Den ökade arbetsbelastningen på Försäkringskassan kommer att innebära att handläggningen av ansökningar som gäller smittbärappenning blir fördröjd.

6.3 De allmänna förvaltningsdomstolarna

I vilken utsträckning beslut om smittbärappenning kommer att överklagas till de allmänna förvaltningsdomstolarna är svårt att förutsäga. Utifrån antagandet om att det kommer att vara förhållandevis många som söker den föreslagna ersättningen är det rimligt att också anta att en viss andel kommer att begära omprövning av sitt beslut för att sedan överklaga till allmän förvaltningsdomstol. Det faktum att de bestämmelser som nu föreslås är av mycket tillfällig karaktär innebär dock att antalet ärenden som kommer att överklagas blir begränsat i jämförelse med om bestämmelserna inte hade varit av tillfällig karaktär. Förslaget bedöms därmed inte ge upphov till annat än marginella konsekvenser för de allmänna förvaltningsdomstolarna.

6.4 Konsekvenser för hälso- och sjukvården och omsorgen

Arbetsbelastningen för hälso- och sjukvården bedöms inte ytterligare öka i någon större omfattning med anledning av bestämmelserna om smittbärappenning eftersom det läkarintyg som ska bifogas ansökan är detsamma som det intyg personen i riskgrupp använder för att styrka sin tillhörighet till angivna riskgrupper.

Det kan bli konsekvenser för hälso- och sjukvården samt omsorgen när det gäller eventuellt bortfall av personal, t.ex. om många av de anhöriga arbetar inom hälso- och sjukvården eller omsorgen.

6.5 Konsekvenser för företag

Både små och stora företag som har anställda kommer att möta de nya reglerna. Många företag och branscher påverkas sannolikt redan i dag av situationen med covid-19. Det är svårt att förutse konsekvenserna av de nya reglerna för företag.

Egenföretagare omfattas av den föreslagna utvidgade rätten till smittbärrpenning på motsvarande sätt som anställda.

6.6 Konsekvenser för jämställdheten

Beroende på i vilken utsträckning kvinnor och män i dag får assistansersättning eller närståendepenning kan det innebära att de tar del av smittbärrpenningen i olika utsträckning. Då bestämmelserna är av tillfällig karaktär bedöms de inte ha långsiktig inverkan på jämställdheten.

6.7 Konsekvenser för barn

Förslaget om tillfälliga bestämmelser om smittbärrpenning med anledning av sjukdomen covid-19 har inte en direkt inverkan på barn eftersom bestämmelserna riktar sig till personer över 18 år.

7. Författningskommentar

Förslaget till förordning om viss sjukpenning i förebyggande syfte och viss smittbärrpenning med anledning av sjukdomen covid-19

Inledande bestämmelser

1 § I denna förordning finns bestämmelser om undantag från

- bestämmelserna om sjukpenning i förebyggande syfte i 27 kap. socialförsäkringsbalken,
- bestämmelserna om smittbärrpenning i 46 kap. socialförsäkringsbalken, och
- bestämmelserna om *handläggning av ärenden* i 110 kap socialförsäkringsbalken när det gäller ärenden om sjukpenning i förebyggande syfte och smittbärrpenning.

Förordningen är meddelad med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen.

Paragrafen innehåller en upplysning om förordningens huvudsakliga innehåll.

I bestämmelsen görs en ändring som innebär att det läggs till en hänvisning till bestämmelserna om smittbärrpenning i 46 kap. socialförsäkringsbalken, förkortad SFB, och bestämmelserna om *handläggning av ärenden om smittbärrpenning* i 110 kap. SFB.

Rätt till viss smittbärrpenning

5 § En försäkrad har rätt till smittbärrpenning utöver vad som anges i 46 kap. 5 § socialförsäkringsbalken om den försäkrade helt eller delvis avstår från förvärrsarbete för att undvika att han eller hon smittar en närstående, med viruset som orsakar sjukdomen covid-19, i de fall den närstående

1. uppfyller villkoren i någon av punkterna i 2 § första stycket 1–10 eller är 70 år eller äldre, och
2. är 18 år eller äldre och är försäkrad enligt bestämmelserna i 4–7 kap. socialförsäkringsbalken.

För rätt till smittbärrpenning krävs därutöver att

1. villkoren i 2 § andra stycket är uppfyllda,
2. den försäkrade under den kalendermånad han eller hon har avstått från förvärrsarbete enligt första stycket har arbetat som personlig assistent enligt 9 a § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade åt den närstående i minst 80 timmar och den närstående beviljats assistansersättning enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken, eller
3. den försäkrade under den kalendermånad han eller hon har avstått från förvärrsarbete enligt första stycket har beviljats närståendepenning enligt 47 kap. socialförsäkringsbalken för vård av den närstående.

Smittbärrpenning enligt första stycket lämnas inte till den som är personlig assistent för tid när assistansersättning inte lämnas enligt 51 kap. 5 § socialförsäkringsbalken. Sådan smittbärrpenning lämnas inte heller till försäkrad för tid som den närstående får sluten vård vid en vårdinrättning.

Paragrafen är ny och reglerar när en försäkrad har rätt till smittbärrpenning utöver vad som anges i 46 kap. SFB. Förmånen omfattas av samma regleringar som gäller i de fall smittbärrpenning lämnas med stöd av bestämmelser i 46 kap. SFB, såvida inte annat framgår av förordningen (se vidare kommentarerna till 6-9 §§).

Enligt första stycket har en försäkrad rätt till smittbärrpenning utöver vad som anges i 46 kap. SFB om den försäkrade helt eller delvis avstår från förvärrsarbete för att för att undvika att han eller hon smittar en närstående med viruset som orsakar sjukdomen covid-19. Den närstående ska enligt bestämmelsen uppfylla villkoren i någon av punkterna i 2 § första stycket 1–10 eller vara 70 år eller äldre. Förmånen kräver vidare att den närstående är 18 år eller äldre och är försäkrad enligt någon bestämmelse i SFB om arbetsbaserad, bosättningsbaserad eller övriga förmåner som t.ex. det statliga personskadeskyddet. I bestämmelsen anges även att den försäkrade, d.v.s. den som ansöker om smittbärrpenning, ska avstå från förvärrsarbete. Detta innebär att det ställs krav på att denna har ett förvärrsarbete som han eller hon avstår ifrån. Bestämmelsen omfattar således de försäkrade som har en anställning eller är egenföretagare men däremot inte arbetslösa.

I *andra stycket* anges att för rätt till smittbärrpenningen krävs därutöver att kraven om sjukpenning i 2 § andra stycket är uppfyllda. Dessa villkor är överensstämmer således med de krav som uppställs för sjukpenning i 2 §. Rätten till ersättning omfattar även försäkrade som antingen har arbetat som sådan personlig assistent som framgår av 9 a § lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade åt den närstående eller beviljats närståendepenning enligt 47 kap. socialförsäkringsbalken för vård av den närstående. När det gäller försäkrade som arbetat som personlig assistent krävs att den försäkrade under den kalendermånad som han eller hon har avstått från förvärvsarbete enligt paragrafens första stycke har arbetat som personlig assistent åt den närstående i minst 80 timmar. Därtill krävs även att den närstående beviljats assistansersättning enligt 51 kap. SFB. Detta innebär att behovet för den närstående av personligt utformat stöd ska uppgå till i genomsnitt mer än 20 timmar per vecka. Kravet om att den närstående ska ha ett stödbehov i mer än 20 timmer per vecka är även en förutsättning för att beviljas assistansersättning enligt 51 kap. 3 § SFB. När det gäller försäkrad som beviljats närståendepenning krävs även här att den försäkrade under den kalendermånad han eller hon har avstått från förvärvsarbete enligt första stycket beviljats närståendepenning enligt 47 kap. socialförsäkringsbalken för vård av den närstående.

I *tredje stycket* anges att smittbärrpenning inte lämnas till den som är personlig assistent för tid när assistansersättning inte lämnas enligt 51 kap. 5 § SFB. Smittbärrpenning lämnas inte heller till försäkrad för tid som den närstående får slutna vård vid en vårdinrättning. Med slutna vård avses sådan som ges till en patient som är intagen vid en vårdinrättning enligt 2 kap. 4 § hälso-och sjukvårdslagen (2017:30).

6 § Med närstående enligt 5 § avses make, sambo, barn, förälder och syskon samt deras make, sambor och barn. En sådan närstående ska leva i hushållsgemenskap med den försäkrade som avses i 5 § första och andra styckena.

Paragrafen är ny och anger vilka personer som avses med närstående. Definitionen av närstående är densamma som avses i 51 kap. 16 a § SFB. Hushållsgemenskap innebär att den närstående ska vara sammanboende med en sådan försäkrad i 5 §. Folkbokföringen kan i detta fall vara vägledande för om den försäkrade är sammanboende med den närstående.

7 § Smittbärrpenning enligt 5 § lämnas för den tid som den försäkrade skulle ha förvärvsarbetat utöver den tid som han eller hon arbetar som personlig assistent åt den närstående. Smittbärrpenning

lämnas också för den tid som den försäkrade skulle ha förvärvat utöver den tid som han eller hon vårdar den närstående enligt 47 kap. socialförsäkringsbalken.

Paragrafen är ny och anger att den ersättning som lämnas ska motsvara den tid som den försäkrade avstår från förvärvsarbetet utöver den tid som innebär vård eller assistans åt den närstående. Detta innebär att förmån endast lämnas till försäkrad som till viss del är personliga assistent eller får närståendepenning och i övrig del har ett annat förvärvsarbete som den försäkrade avstår ifrån (jfr kommentaren till 5 §).

8 § *Med smittbärare ska utöver vad som anges i 46 kap. 3 § socialförsäkringsbalken även avse sådan försäkrad som uppfyller villkoren för rätt till smittbärrpenning enligt 5 § och som är försäkrad för sjukpenning.*

I paragrafen, som är ny, görs undantag från bestämmelsen i 46 kap. 3 § SFB och innebär att även den som har rätt till smittbärrpenningen enligt 5 § och är försäkrad för sjukpenning ska anses vara sådan smittbärare enligt nämnda lagrum. Av detta följer att den försäkrade som avses i 5 § är försäkrad för smittbärrersättning enligt 7 kap. 10 § SFB. Det krävs även att den försäkrade är försäkrad för sjukpenning. Den som arbetar i Sverige är försäkrad för sjukpenning enligt 6 kap. 6 § SFB.

9 § *Följande bestämmelser i 46 kap. socialförsäkringsbalken ska inte tillämpas på smittbärrpenning som lämnas med stöd av denna förordning:*

- 9 § om rehabiliteringsåtgärder,
- 11 § om förmånsnivåer och förvärvsarbete, och
- 15-17 §§ om den som inte är försäkrad för sjukpenning.

I paragrafen, som är ny, regleras vilka bestämmelser som inte ska tillämpas för smittbärrpenning som lämnas med stöd av 5 §. Enligt 46 kap 9 § SFB ska bestämmelserna i 30 kap. 8–14 §§ SFB om Försäkringskassans åtgärder för rehabilitering tillämpas för en försäkrad som får smittbärrpenning. I fråga om smittbärrpenning enligt förordningen ska denna regel inte tillämpas. I 46 kap. 11 § SFB anges att smittbärrpenning lämnas för den tid som den försäkrade måste avstå från förvärvsarbete och på vilka förmånsnivåer ersättningen kan utges. Vad som gäller för smittbärrpenning enligt förordningen framgår i stället av 11 och 12 §§ i förordningen. Bestämmelserna i 46 kap. 15–17 §§ SFB reglerar personers rätt till

smittbärrarpenning som inte är försäkrade för sjukpenning. För rätt till smittbärrarpenning enligt 5 § krävs att personen är försäkrad för sjukpenning och därför är de aktuella reglerna inte tillämpliga (jfr kommentaren till 8 §).

Gemensamma bestämmelser

10 § Rätten till sjukpenning enligt 2 § och smittbärrarpenning enligt 5 § upphör när Folkhälsomyndigheten i beslut har bedömt att risken för spridning av sjukdomen covid-19 i samhället uppgår till risknivå 3 eller en lägre nivå.

Paragrafen innehåller bestämmelser om när rätten till sjukpenning och smittbärrarpenning upphör. En ändring görs som innebär att det läggs till en hänvisning till bestämmelserna om smittbärrarpenning i 5 §. Bestämmelsen ska tillämpas på samma sätt som i fråga om rätten till sjukpenning. Det innebär att också rätten till smittbärrarpenning upphör när Folkhälsomyndigheten i beslut har bedömt att risken för spridning av sjukdomen covid-19 i samhället uppgår till risknivå 3 eller en lägre nivå. Vidare får paragrafen en ny beteckning.

11 § Ersättning som har beviljats enligt 2 och 5 §§ lämnas med högst

- 804 kronor per dag för hel förmån,
- 603 kronor per dag vid tre fjärdedels förmån,
- 402 kronor per dag vid halv förmån, och
- 201 kronor per dag vid en fjärdedels förmån.

Vid beräkningen av sjukpenningens och smittbärrarpenningens storlek ska hel förmån motsvara ett heltidsarbete.

I paragrafens *första stycke* anges de belopp som förmånerna enligt förordningen högst kan lämnas med per dag. En ändring görs som innebär att det läggs till en hänvisning till smittbärrarpenning i 5 §. Bestämmelsen ska tillämpas på samma sätt som i fråga om rätten till sjukpenning.

I *andra stycket* föreskrivs att utgångspunkten vid beräkningen av förmånernas storlek för hel förmån är ett heltidsarbete. En ändring görs som innebär att det läggs till en hänvisning till smittbärrarpenning i 5 §. Bestämmelsen ska tillämpas på samma sätt som i fråga om rätten till sjukpenning. Detta innebär att även den som i enlighet med 5 § avstår från förvärvsarbete 40 timmar per

vecka kan beviljas smittbärrarpenning med högst 804 kr per dag. Den som avstår från sitt förvärvsarbete i mindre omfattning kan beviljas ersättning med ett lägre belopp.

12 § Ersättning som har beviljats enligt 2 och 5 §§ lämnas för sju dagar per vecka. För rätt till ersättning krävs inte att den försäkrade har en sjukpenninggrundande inkomst. Ersättningen lämnas för högst 90 kalenderdagar.

Paragrafen reglerar att förmånerna lämnas för sju dagar i veckan. En ändring görs som innebär att det läggs till en hänvisning till smittbärrarpenning i 5 §. Bestämmelsen ska tillämpas på samma sätt som i fråga om rätten till sjukpenning. Detta innebär att ersättningen således kan betalas ut för varje dag som den försäkrade uppfyller förutsättningarna i 5 §. Det finns inget krav på att en försäkrad ska ha en fastställd sjukpenninggrundande inkomst för att få smittbärrarpenning enligt 5 §. Krav på att en person ska vara försäkrad för sjukpenning kvarstår dock. Det finns en begräsning i hur många dagar ersättningen kan lämnas ut.

14§ *Om smittbärrarpenning enligt 46 kap. socialförsäkringsbalken har beviljats lämnas inte smittbärrarpenning enligt 5 § för samma tid.*

Paragrafen, som är ny, föreskriver att om smittbärrarpenning i enligt 46 kap. SFB har beviljats ska inte smittbärrarpenning enligt 5 § lämnas för samma tid.

Handläggning av ärenden

16 § *I en ansökan om smittbärrarpenning enligt 5 § ska sökanden genom ett läkarintyg eller läkarutlåtande visa att närstående, som inte är 70 år, uppfyller villkoren i någon av punkterna i 2 § första stycket 1–10.*

I en ansökan ska sökanden även lämna uppgifter om att han eller hon inte har möjlighet att utföra sitt förvärvsarbete i hemmet och att arbetsgivaren inte kan erbjuda andra arbetsuppgifter inom ramen för anställningen eller att det i övrigt inte går att anpassa arbetsituationen så att ur smittskyddssynpunkt lämpligt avstånd kan hållas till andra för att undvika spridning av smittan covid-19. Av ansökan ska också framgå att den närstående är 18 år eller äldre samt att vård skett i enlighet med 5 § tredje stycket. Uppgifterna ska lämnas på heder och samvete.

Paragrafen är ny och reglerar de krav som ställs på innehållet i ansökan om smittbärrarpenning enligt förordningen. Utöver det som framgår av 110 kap. 4 § SFB, d.v.s. att ansökan ska vara skriftlig, innehålla de uppgifter som behövs i ärendet och vara egenhändigt undertecknad, ställs nu ytterligare krav på ansökan. Det föreskrivs i *första stycket* att sökanden genom läkarintyg

eller läkarutlåtande ska visa att den närstående i 5 §, som ännu inte är 70 år, uppfyller villkoren i någon av punkterna i 2 § första stycket 1–10.

Enligt *andra stycket* ska sökanden härutöver lämna uppgifter om att han eller hon inte har möjlighet att utföra sitt förvärvsarbete i hemmet och att arbetsgivaren inte kan erbjuda andra arbetsuppgifter inom ramen för anställningen eller i övrigt anpassa arbetssituationen så att ett ur smittskyddssynpunkt lämpligt avstånd kan hållas till andra för att undvika spridning av smittan covid-19. I Folkhälsomyndighetens föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2020:12) om allas ansvar att förhindra smitta av covid-19 m.m. finns råd om avstånd på arbetsplatser ur smittskyddssynpunkt. Av ansökan ska också framgå att den närstående är 18 år eller äldre samt att vård skett i enlighet med 5 § tredje stycket. Sökanden ska i ansökan om smittbärrpenning lämna uppgifterna i andra stycket på heder och samvete.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2020.
2. Förordningen upphör att gälla vid utgången av september 2020.
3. Den upphävda förordningen gäller dock fortfarande för sjukpenning i förebyggande syfte och *smittbärrpenning* som avser tid före utgången av september 2020.

Första punkten anger att förordningen träder i kraft den 1 juli 2020. *Andra punkten* anger att förordningen upphör att gälla vid utgången av september 2020. *Tredje punkten* anger att förordningen fortfarande gäller för sjukpenning och smittbärrpenning som avser tiden före utgången av september 2020.